

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Κείμενο Ι

Εισαγωγικό σημείωμα

Ο Κωνσταντίνος Α. Δημόπουλος διετέλεσε καθηγητής; Ιατρικής και πρύτανης του ΕΚΠΑ κατά τα έτη 1997-2000. Με το πλούσιο ερευνητικό, διδακτικό και συγγραφικό του έργο άφησε σε όλους μας πολύτιμη παρακαταθήκη.

Η αναγνώριση και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ο βαθμός σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπήρξε πάντοτε το ασφαλέστερο κριτήριο του βαθμού συνοχής και της ποιότητας κάθε κοινωνίας. Κατ' επέκταση, χρέος της κοινωνίας ως συνόλου είναι ο σεβασμός, η αναγνώριση και η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών που ζουν μέσα σ' αυτή.

Αλλά και σε ατομικό επίπεδο ο κάθε πολίτης οφείλει να σέβεται όχι μόνο τα δικαιώματα των ανθρώπων που βρίσκονται σε άμεση σχέση με αυτόν, αλλά και τα δικαιώματα των προσώπων εκείνων που δεν έχουν, βέβαια, καμία σχέση και εξάρτηση μαζί του, εμπίπτουν όμως στη χριστιανική έννοια του πλησίον.

Ο άνθρωπος γενικά οφείλει να σέβεται τον συνάνθρωπό του, στο βαθμό που ο ίδιος θα ήθελε να τον σεβαστούν, κάνοντας πράξη αυτό που πολύ εύστοχα είπε κάποτε ο Καζαντζάκης: «Αγάπα τον άνθρωπο, γιατί είσαι εσύ». Αν ο καθένας από μας βλέπει μέσα στον άλλο τον ίδιο του τον εαυτό, τότε είναι βέβαιο ότι πολλές παρανοήσεις, παρεξηγήσεις και αδικίες δεν θα έχουν λόγο ύπαρξης, ενώ τα ανθρωπίνια δικαιώματα θα είναι σεβαστά και κανείς δεν θα διανοείται να τα παραβιάσει.

Τα ανθρωπίνια δικαιώματα, βέβαια, κατοχυρώνονται και προστατεύονται από Συντάγματα, από Καταστατικούς Χάρτες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που έχουν περίτεχνα φιλοτεχνηθεί, από Διακηρύξεις άφθονες και από Διεθνείς Οργανισμούς. Όμως, παρ' όλα αυτά, εκατομμύρια άνθρωποι στερούνται την ελευθερία τους και σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις τις πιο στοιχειώδεις εκφράσεις της.

Από την άλλη, αιμοσταγείς τύραννοι αυτοαποκαλούνται προστάτες και σωτήρες των λαών, εξανδραποδιστές αυτοδιορίζονται τιμητές της ελευθερίας, μεγαλόσχημοι απατεώνες καταπατητές και καταχραστές μιλούν για τον τίμιο μόχθο και την ιερότητα της ιδιοκτησίας και έμποροι των ιερών και των οσίων για ευσυνειδησία και συνέπεια. Ακόμα και σήμερα υπάρχουν μέρη στα οποία η επιβολή δικτατορικών καθεστώτων εμφανίζεται ως σωτήρια λύση ή ως έκφραση δημοκρατικής διακυβέρνησης της χώρας, όπως επίσης περιοχές που έχουν κατακτηθεί και βρίσκονται υπό κατοχή, όπως η μαρτυρική Κύπρος.

Στις περιοχές αυτές, η άσκηση ψυχολογικής βίας, οι διώξεις και οι συλλήψεις, οι κρατήσεις, οι φυλακίσεις, τα βασανιστήρια, η τρομοκρατία, η παραβίαση του οικογενειακού ασύλου και η κατάργηση, τελικά, του δημοκρατικού καθεστώτος εξευτελίζουν και καταρρακώνουν την ανθρωπινή αξιοπρέπεια και καταργούν κάθε έννοια ισηγορίας, ισονομίας και ισοπολιτείας.

Δυστυχώς, ακόμα και σε χώρες με δημοκρατική διακυβέρνηση, σε χώρες του λεγόμενου πολιτισμένου κόσμου, γίνονται καθημερινά παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Διότι για ποια προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί να γίνεται

λόγος, όταν τα τσιμεντένια μεγαθήρια στερούν τον ήλιο και τον αέρα από τα παιδιά, όταν η απληστία του χρήματος δεν μας επιτρέπει να ανασάνουμε και δεν αφήνει τον παραμικρό χώρο για την ψυχαγωγία των παιδιών και την άθληση των νέων, όταν εξαιτίας του νέφους των μεγάλων πόλεων γεμίζουν καθημερινά τα νοσοκομεία μας από ασθενείς, όταν βάνουσα υποβαθμίζεται και αλλοιώνεται το περιβάλλον και η ποιότητα της ανθρώπινης ζωής; Για ποια ανθρώπινα δικαιώματα και προστασία τους μπορούμε να μιλάμε, ακόμα και σε αυτές τις δημοκρατικές χώρες, όταν υπάρχουν εκατομμύρια άνεργοι και άστεγοι, όταν εκατομμύρια άνθρωποι πεινούν και μένουν αναλφάβητοι ή όταν η άντληση υλικών αγαθών είναι, τις περισσότερες φορές, αποτέλεσμα εκμετάλλευσης, απάτης, νοθείας και δωροδοκίας;

Συνεπώς, δεν αρκούν μόνο τα Συντάγματα και οι Διακηρύξεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι απαραίτητο, πέρα από τις οποιεσδήποτε διακηρύξεις, να παρέχεται στον κάθε πολίτη η δυνατότητα να ζει άνετα και ελεύθερα μέσα σ' ένα περιβάλλον πολιτισμένο, ανθρώπινο και ευχάριστο, όπως είναι επίσης απαραίτητο να εξασφαλίζεται σ' αυτόν η σωστή παιδεία, η ολοκληρωμένη και αποτελεσματική δημόσια περίθαλψη και, γενικότερα, μια ανεκτή ποιότητα ζωής.

Μόνο έτσι θα μπορούμε να μιλάμε για πραγματική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ελευθεριών του πολίτη.

Κωνσταντίνος Α. Δημόπουλος, Εφημερίδα Τα Νέα, 11/12/2001

Κείμενο II

Σκίτσο του Γιάννη Δερμεντζόγλου

Κείμενο III

Εισαγωγικό σημείωμα

Ο Νεόφυτος Παπαλαζάρου γεννήθηκε στο χωριό Χολέτρια της επαρχίας Πάφου. Πρωτοεμφανίστηκε στην κυπριακή ποίηση το 1986 με την ποιητική συλλογή Ματωμένες μνήμες. Εκτός από την ποίηση, ασχολήθηκε και με την πεζογραφία, τη συγγραφή θεατρικών έργων και την πολιτική-ιστορική έρευνα. Σήμερα είναι δήμαρχος Γερίου.

Οι αλλοδαπές

Τις Κυριακές
στους έρημους δρόμους
τις προσπερνάμε αδιάφοροι.
Αποφεύγουμε να τις κοιτάξουμε
κατάματα,
να διαβάσουμε τη θλίψη
στο πρόσωπό τους.
Στο κουρασμένο τους
χαμόγελο κρύβουν
έγνοιες, αγωνίες και μια νοσταλγία
να σφίξουν στην αγκαλιά τα παιδιά τους.
Ποιος ξέρει,
μπορεί να κρύβουν και το φόβο
από την κυρία τους
που απαιτεί
όλα να 'ναι στην εντέλεια
και στην ώρα τους.
Εμείς όμως
συνεχίζουμε αδιάφοροι
να τις προσπερνούμε,
βυθισμένοι
στις δικές μας σκέψεις
και τα προβλήματα
χωρίς ποτέ να μοιραστούμε
μια καλημέρα μαζί τους.

Νεόφυτος Παπαλαζάρου, Του έρωτα και της ζωής, 2005

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A. Με ένα σύντομο σημείωμά σας (60-70 λέξεις) να αποδώσετε συνοπτικά και χωρίς δικά σας σχόλια το περιεχόμενο των δύο τελευταίων παραγράφων («Δυστυχώς ... του πολίτη») του **κειμένου I**.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

Ερώτημα 1^ο

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιο σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση συμφωνεί με το περιεχόμενο του **Κειμένου I**, και τη λέξη **Λάθος**, αν δε συμφωνεί. Να παραθέσετε για τις λανθασμένες προτάσεις χωρία του κειμένου που αιτιολογούν τον χαρακτηρισμό σας.

α. Κάθε πολίτης οφείλει να σέβεται κυρίως τους ανθρώπους που δεν έχουν καμία σχέση και εξάρτηση μαζί του.

β. Οι αιμοσταγείς τύραννοι αυτοδιορίζονται επιτιμητές της ελευθερίας.

γ. Τα ανθρώπινα δικαιώματα προστατεύονται σήμερα στις δημοκρατικές χώρες.

δ. Τα εκατομμύρια ανέργων και αστέγων επιβεβαιώνουν την παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

ε. Δεν αρκούν μόνο τα συντάγματα και οι διακηρύξεις για την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων..

Μονάδες 10

Ερώτημα 2^ο

α) Τι πετυχαίνει ο αρθρογράφος ως προς την αντίδραση του αναγνώστη με τη χρήση του ερωτήματος στην έβδομη παράγραφο («Δυστυχώς, ακόμα και σε χώρες...η ποιότητα της ανθρώπινης ζωής;») του **κειμένου I**; (Μονάδες 5)

β) Από την άλλη, αιμοσταγείς τύραννοι αυτοαποκαλούνται προστάτες και σωτήρες των λαών, εξανδραποδιστές αυτοδιορίζονται τιμητές της ελευθερίας, μεγαλόσχημοι απατεώνες καταπατητές και καταχραστές μιλούν για τον τίμιο μόχθο και την ιερότητα της ιδιοκτησίας και έμποροι των ιερών και των οσίων για ευσυνειδησία και συνέπεια. Ακόμα και σήμερα υπάρχουν μέρη στα οποία η επιβολή δικτατορικών καθεστώτων εμφανίζεται ως σωτήρια λύση ή ως έκφραση δημοκρατικής διακυβέρνησης της χώρας, όπως επίσης περιοχές που έχουν κατακτηθεί και βρίσκονται υπό κατοχή, όπως η μαρτυρική Κύπρος.

Να ξαναγράψετε το παρακάτω απόσπασμα του **κειμένου I** αντικαθιστώντας τις υπογραμμισμένες λέξεις/φράσεις με άλλες που να καθιστούν το ύφος περισσότερο οικείο.(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο

Ποιο είναι το θέμα του σκίτσου (**κείμενο II**); Τι επιχειρεί να στιγματίσει ο σκιτσογράφος;

Μονάδες 10

Ερώτημα 4^ο

Στο **κείμενο I** γίνεται ευρεία χρήση του μακροπερίοδου και υποτακτικού λόγου. Να επιβεβαιώσετε την παρατήρηση αυτή με ένα παράδειγμα από το κείμενο και να δικαιολογήσετε την επιλογή αυτή του αρθρογράφου, συσχετίζοντάς τη με το είδος του συγκεκριμένου κειμένου.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας, το κύριο θέμα που θέτει το ποίημα (**κείμενο III**) και σε ποιους στίχους αναδεικνύεται; Να γράψετε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας σε ένα ερμηνευτικό σχόλιο 150-200 λέξεων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Ο αρθρογράφος του **κειμένου I** υποστηρίζει τη θέση ότι «Τα ανθρώπινα δικαιώματα, βέβαια, κατοχυρώνονται και προστατεύονται από Συντάγματα, από Καταστατικούς Χάρτες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων[...]. Παρ' όλα αυτά, εκατομμύρια άνθρωποι στερούνται την ελευθερία τους, και σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις τις πιο στοιχειώδεις εκφράσεις της».

Λαμβάνοντας υπόψη τη θέση του αρθρογράφου, να αναφερθείτε στα φαινόμενα που πιστοποιούν στις μέρες μας την παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, και στους τρόπους με τους οποίους η πολιτεία θα μπορούσε να τα διασφαλίσει. Στην απάντησή σας, που θ έχει τη μορφή άρθρου 300-400 λέξεων, το οποίο θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σας, να αξιοποιήσετε δημιουργικά της πληροφορίες (π.χ επιχειρήματα, ιδέες, εκφράσεις κ.α) από το **κείμενο I**.

Μονάδες 30